

लैङ्गिक नीति र कार्य योजना, २०७९

(त्रियुगा नगर कार्यपालिकाको मिति २०७९/०९/२७ र
दशौं नगरसभा (मिति २०७९/०९/२९) बाट पारित)

त्रियुगा नगरपालिका
नगरपालिकाको कार्यालय, उदयपुर
१ नं. प्रदेश

विषय सुचि

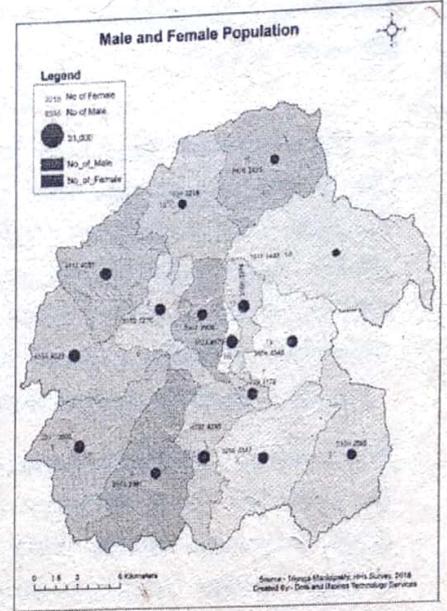
१. त्रियुगा नगरपालिकाको परिचय
२. लैङ्गिक नीति तथा योजनाको आवश्यकता र औचित्य
३. नीतिको आधार स्तम्भ
४. परिवर्तनको सिद्धान्त
५. सिद्धान्तहरु
६. नीति तथा योजना निर्माण प्रक्रिया
७. लैङ्गिक समानता नीतिको दुरदृष्टि खकष्यल
८. लैङ्गिक समानता हासिल गर्ने लक्ष्य
९. उद्देश्य
१०. नीति
११. रणनीति
१२. रणनैतिक क्षेत्र
१३. रणनीतिले स्थापित गर्न खोजेको परिवर्तनमुखी लक्ष्यहरु
१४. गतिविधि नोट : अनुसुचि १ र २ मा (२ दिने कार्यशालामा सहभागिहरुले तयार गरेको परिकल्पना तथा योजना) राखिएको छ

१. नगरपालिकाको परिचय

उदयपुर जिल्ला प्रदेश नम्बर १ अन्तर्गत पर्दछ। यस जिल्लाको क्षेत्रफल ४९०.५० वर्ग किलोमिटर छ। यसको सिमाना पूर्वमा चौदण्डीगढी नगरपालिका, उत्तरमा रौतामाई गाउँपालिका र खोटाङ जिल्ला, पश्चिममा उदयपुरगढी गाउँपालिका र दक्षिणमा सप्तरीको सुरुङ्गा नगरपालिका छन्।

त्रियुगा नगरपालिका साबिकका त्रियुगा नगरपालिका, जाल्पा चिलाउने, खाँबु, साउने तथा जोगीदह गाविस मिलाएर बनाइएको छ। राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को प्रारम्भिक ततिजा अनुसार यस नगरपालिकामा २५९२८ परिवार संख्यामा कुल जनसंख्या १,०४,३७५ रहेकोछ। तीमध्ये ५४,८३९ महिला र ४९,५३६ पुरुष छन्। नेपालको लैङ्गिक अनुपात ९५.९९ को तुलनामा त्रियुगा नगरको ९०.३० रहेको छ। यस नगरबाट आ.व.२०७४/७५ मा संकलित तथ्यांकअनुसार यहाँको कुल जनसंख्या १,०४,५२८ छ। तीमध्ये ५२,२९० पुरुष र ५०,४३९ महिला छन्। २०, ०५४ घरपरिवार छन्। यहाँको जनसंख्या प्रति वर्ष करिब २ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ। यो नगरपालिमा १६ वडा छन्। यसको सदरमुकाम गाईघाट बजार हो।

२. लैंगिक नीति तथा योजनाको आवश्यकता र औचित्य

देशमा संघीय संरचना अन्तर्गत तीन तहको सरकार निर्माण भएको छ। संविधान प्रदत्त अधिकारहरु, नेपाल पक्षराष्ट्र भएका मानव अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिहरूमा निहित प्रतिबद्धता एवं नेपाल सरकारले आत्मसाथ गरेका सुझावहरूका साथै दिगो विकास लक्ष्यलाई स्थानीयकरण गर्नु, विकासका योजना एवं बजेट ब्यबस्थापनका क्रममा आत्मसाथ गर्नु सबै तहका सरकारको दायित्व हो। राज्यले लिएको "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली" को लक्ष्य प्राप्त गर्ने मूल आधार हो।

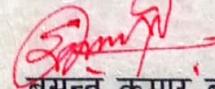
देशको संविधानले विभेदलाई नेपाली नागरिकको समृद्धि, विकासलाई प्रभाव पार्ने प्रमुख तत्वको रूपमा आत्मसाथ गर्दै समानताको अधिकारलाई मौलिक अधिकारको रूपमा ग्यारेन्टि गरेको छ। लामो समय देखि देशमा जातिय, वर्गिय, लैङ्गिक, क्षेत्रीय, भाषिक, यौनिकता, शारीरिक क्षमता जस्ता विभिन्न समुहमा विभाजित गर्दै मानिस मानिस बिच र समु समूह समूह बिचमा विभेद संस्थागत गरिएको छ। तर यि सबै समूह बिच पनि हेर्ने हो भने सबै ठाउँ र समूह बीच महिला र पुरुषका लागि फरक मूल्य मान्यताहरु छन्। फरक दृष्टिकोण स्थापित गराइएको छ, लैंगिक रूपमा विभेद छ। व्यक्ति, समाजको मूल्यमान्यताका रूपमा स्थापित भएका छन्। कानूनमा विभेद अन्त्य भएको भनिँएता पनि ब्यवहारमा रुपान्तरित गर्न सकिएको छैन।

कुल जनसंख्याको ५१.५ प्रतिशत महिलालाई सामाजिक मूल्यमान्यताका कारण हेर्ने फरक दृष्टिकोणले हरेक क्षेत्रमा विभेद र हिंसा भोग्नुपर्ने बाध्यता रहेको छ। यो अवस्था रहनुजेल समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको परिकल्पना हासिल गर्न सकिदैन। यो आत्मसाथ गरिएको तथ्य हो। त्यसैले नै संघीय सरकारद्वारा "लैङ्गिक विभेदको अन्त्य: समृद्ध नेपालको गन्तव्य" भन्ने नाराका साथ २०६७ लाई लैंगिक विभेदको अन्त्य गर्ने अभियानमा केन्द्रित गर्ने उद्घोष गरेको छ।

हिंसाले व्यक्ति, परिवार परिवार, समुदाय र सिङ्गो राष्ट्रको शारीरिक, मानसिक, सामाजिक, स्वास्थ्य र आर्थिक क्षेत्रमा नकारात्मक प्रभाव पारिरहेको छ। महिलामाथि हुने हिंसाले महिलाको शारीरिक, मानसिक, स्वास्थ्यमा असर पार्नुका साथै उक्त महिलालाई हिंसा गर्ने ब्यक्तिलाई, उनका सन्तान एवं परिवारका अन्य सदस्यलाई पनि प्रभाव पर्दछ। त्यसैले

मिति: २०७९/०९/२९
(दशौं नगर सभाबाट पारित)

१

बसन्त कुमार बस्नेत
नगर प्रमुख

नगर प्रमुख

फट्ट हेर्दा महिला माथि हुने हिंसा महिलाको समस्याको रूपमा देखिएतापनि यो हरेक व्यक्ति, परिवार, समाज र राष्ट्रको समस्या हो। राज्यले ठूलो स्रोत हिंसा प्रभावित महिला, बालबालिकाहरूको शारीरिक, मनोवैज्ञानिक, स्वास्थ्य पुनर्स्थापना तथा न्यायिक उपचारका लागि लगानी गर्नु परिरहेकोछ। यो अवस्था रहँदासम्म मुलुकको कुल उत्पादकत्व क्षमता वृद्धि हुन सक्दैन। यसको नकारात्मक प्रभाव कुल गार्हस्थ उत्पादनमा समेत पर्न जान्छ।

नेपालको संविधान २०७२ ले मौलिकहकको धारा १६ अनुसार प्रत्येक व्यक्तिलाई सम्मानपूर्वक बाँच्नपाउने, धारा १८ (३) ले राज्यले नागरिकहरूका बीच लिंग, जात, जाति धर्म, वर्ण, आर्थिक अवस्था, भाषा, क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव गर्न नपाइने, धारा ३८ (१) ले प्रत्येक महिलालाई लैङ्गिक भेदभाव विना समान वंशीय हक (३) महिला विरुद्ध धार्मिक, सामाजिक, सांस्कृतिक परम्परा, प्रचलन वा अन्य कुनै आधारमा शारीरिक, मानसिक, यौनजन्य, मनोवैज्ञानिक वा अन्यकुनै किसिमको हिंसाजन्य कार्य वा शोषण गर्न नपाइने। त्यस्तो कार्य कानून बमोजिम दण्डनीय हुनेछ र पीडितलाई कानून बमोजिम क्षतिपूर्ति पाउने हक। (४) राज्यका सबै निकायमा महिलालाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तको आधारमा सहभागी हुने हक र धारा ४२ ले सामाजिक न्यायको हकलाई सुनिश्चित गरेको छ।

त्यसै गरी महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि (CEDAW) कार्यान्वयनका सम्बन्धमा छैठौँ राष्ट्रिय प्रतिवेदन माथि CEDAW Committee, 2018 ले नेपाल सरकारलाई सार्वजनिक क्षेत्रमा महिलाविरुद्ध हुने प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष विभेद अन्त्य गर्न नीति तर्जुमा गर्नुपर्ने, यौनजन्य हिंसाको मुद्दा दर्ताको हद म्याद बढाउनु पर्ने, महिला विरुद्धका परम्परागत र हानिकारक अभ्यासहरूमाथि प्रतिबन्ध लगाई पीडितलाई क्षतिपूर्तिको व्यवस्था गर्नुपर्ने र हानिकारक अभ्यासले पार्ने दुष्प्रभाव विरुद्ध धर्मगुरु सहित जनचेतनाका लागि ठोस लक्ष्य, रणनीति विकास गर्नुपर्ने, न्यायमा पहुँच र कानूनी सहायताको जानकारीलाई सुदृढ बनाउनु पर्ने, औपचारिक र अनौपचारिक क्षेत्रमा कार्यरत महिलाको सामाजिक सुरक्षा गर्नुपर्ने, बालविवाह उन्मूलन गर्ने कानूनी व्यवस्था ल्याउनु पर्ने समेत सुझाव दिएको छ। यसका साथै दिगो विकास लक्ष्य अनुरूप सन् २०३० सम्ममा संसारका सबै देशहरू गरिवी अन्त्य, सबैलाई गुणस्तरिय स्वास्थ्य, शिक्षा, रोजगारी र लैङ्गिक समानता सुनिश्चित गर्न प्रतिवद्ध छन्।

समुदायतहमा रहेका विभेदकारी मूल्यमान्यताहरू परिवर्तन नभएसम्म संविधान प्रदत्त समानताको हक पुरा हुन सक्दैन। हचुवाको आधारमा गरिएका महिला हिंसा विरुद्धका जागरण अभियान र केहि कार्यक्रमले मात्र खोजेको उपलब्धि प्राप्त गर्न सकिदैन भन्ने वीसौ वर्ष देखि गरिएका कार्यक्रमको उपलब्धिहरूले हामीलाई सिकाएका छन्।

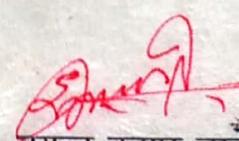
यो नीति अनुरूप स्थानीय सरकारले बनाउने नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरूबाट नै व्यक्ति, परिवार तथा समाजको सोच र व्यवहारमा परिवर्तन ल्याउन सकिन्छ भन्ने मान्यता राखिएको छ।

संवैधानिक अधिकार सबै नागरिकले उपभोग गर्न सक्ने वातावरण निर्माण गर्न, राज्यले अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा मानव अधिकार सुनिश्चित गर्न गरेका प्रतिवद्धता र सुझावलाई कार्यान्वयन गर्न, दिगो विकास लक्ष्यको उद्देश्य अनुरूपको उपलब्धि हासिल गर्न, लैङ्गिक समानता कायम गर्न, नगरपालिकामा संचालन गर्ने सबै कार्यक्रम एवं बजेट लैंगिक मैत्री बनाउँदै लैङ्गिक उत्तरदायी शासन पद्धतिलाई संस्थागत गर्दै अगाडि बढ्नको लागि लैङ्गिक सम्बेदनशिल नीति आवश्यक छ भन्ने मान्यता राखी त्रियुगा नगरपालिकाले लैंगिक समानता नीति तथा योजना निर्माण गरिएको छ।

- नेपालको संविधानद्वारा प्रदत्त समानताको अधिकार लगायतका मौलिकहक तथा महिला महासन्धिको समानता सम्बन्धी सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्दै ब्यवहारिक रूपमा स्थानीयतह देखि कार्यान्वयन गर्ने आधार तयारगर्न।
- दिगो विकास लक्ष्य अनुरूप सन् २०३० सम्ममा गरिवीको अन्त्य, सबै प्रकारका विभेदको अन्त्य, सबैकालागि गुणस्तरिय शिक्षा, स्वास्थ्य, जस्ता आधारभूत अधिकारहरूको सुनिश्चितता गर्न, लैंगिक समानता कायम गर्ने जस्ता लक्ष्यहरू पुरा गर्ने आधार तयार गर्न।

मिति: २०७९/०९/२९
(दशौँ नगर सभाबाट पारित)

२

बसन्त कुमार बस्नेत
नगर प्रमुख

नगर प्रमुख

- लैङ्गिक उत्तरदायी शासन पद्धतिलाई संस्थागत गर्न ।
- महिला, बालिका र यौनिक अल्पसंख्यकविरुद्ध हुने लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गरी सबैका लागि हिंसारहित, आत्मसम्मानपूर्ण जीवन यापन गर्न सक्ने वातावरण तयार गर्न ।
- स्थानीय सरकारले क्षमता र आवश्यकताको आधारमा योजनाहरूको प्राथमिकीकरण, योजना तर्जुमा एवं कार्यान्वयन गर्ने आधार तयार गर्न ।

३. लैङ्गिक नीतिका आधार स्तम्भहरू :

- * महिला हिंसा अन्त्यकालागि प्राथमिक रोकथाम /नियन्त्रण शैली
- * महिलामाथि हुने हिंसाको प्रमुख कारकको रूपमा सामाजिक लैङ्गिक विभेदबाट उत्पन्न महिला र पुरुष बिचमा रहेको असमान शक्ति सम्बन्ध एवं हानीकारक परम्परा हो भन्ने कुराको आत्मसात
- * शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारीमा सबैको समान पहुँच बढाउन नीतिगत व्यवस्था
- * सामाजिक न्याय र समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तमा आधारित
- * मानव अधिकारमुखी शैली
- * सहकार्य एवं सहभागितामा आधारित पद्धती

४. परिवर्तनको सिद्धान्त :

विद्यमान समस्या: महिला तथा बालिकाहरू माथि हुने गरेका कूटपिट, बोक्सीको आरोप, घर निकाला, हत्या, आत्महत्या, बलात्कार, मानसिक चिन्ता, पाठेघर खस्ने समस्या तथा बाल विवाह, बहुविवाह, विकास निर्माणका कार्यमा महिलाको समान अवसर र सहभागिता नभएको लगाएतका समस्याहरू विद्यमान रहेको, यसबाट महिला तथा बालबालिकाहरू धेरै भन्दा धेरै संख्यामा प्रभावित भएको स्थिति ।

समानुपातिक समावेशी नीति तथा सिद्धान्त अनुरूप विकासको मूलप्रवाहमा पछाडी पारिएको समुह तथा महिलाहरू अपेक्षित रूपमा समाहित हुन नसकेको जसको फलस्वरूप नगरपालिकाको समग्र विकासमा असर पर्नुका साथै महिला तथा बालिकाहरूको नेतृत्व विकास र मानव अधिकार सुनिश्चित गर्न कठिनाई भएको स्थिति ।

मिति: २०७९/०९/२९

(दशौं नगर सभाबाट पारित)

३

बसन्त कुमार बस्नेत

नगर प्रमुख

नगर प्रमुख

कारण :

- * विभेद, सामाजिक मूल्य मान्यता, हानीकारक परम्पराका कारण महिलालाई हेर्ने फरक दृष्टिकोण
- * महिलाको शरीरलाई जे गर्दा पनि हुन्छ भन्ने मानसिकता
- * महिला पुरुष विच भएको असमान शक्ति सम्बन्ध
- * स्रोतमाथिको असमान पहुँच

रणनीति

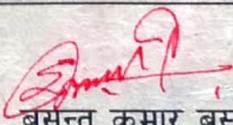
- महिला हिंसा र बाल विवाहलाई बढावा दिने सामाजिक मूल्य मान्यता, सोच र धारणालाई बदल्न, हानीकारक परम्परालाई निमूल गर्न चेतना अभिवृद्धि गर्ने तथा अभियानमुलक कार्य समुदाय तह देखि नै गर्ने ।
- लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागि घर,पारिवारिक सुरक्षित बनाउन चेतना अभिवृद्धिका काम गर्दै महिलाहरुको आर्थिक सशक्तिकरणका लागि सहजिकरण र सहयोग गर्ने ।
- सरकार, विकास साभेदार, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, विद्यालय, धर्मगुरु, पुरुष, युवा, महिला, संजालहरुबीच कार्यगत एकता, साभेदारी गर्ने ।
- कानूनी अधिकार, सेवा, सुरक्षा तथा सूचनाको अधिकारको सुनिश्चितता गर्ने ।
- हिंसा प्रभावितहरुको लागि सहज एवं पहुँचयोग्य सहयोगि संयन्त्रहरुको व्यवस्था गर्ने ।
- महिलालाई परिवर्तनका वाहकको रुपमा स्थापित गर्न, सकारात्मक छवि निर्माण गर्न संचार संग सहकार्य गर्ने ।

परिणाम

- लैङ्गिक समानता सम्बन्धी नीति, कार्यविधि, आचारसंहिता, योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनका लागि पालिकाले आवधिक योजनामा बजेट विनियोजन गरिएको हुनेछ ।
- प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक संरचनाहरु निर्माण गरिएको हुनेछ ।
- महिलाहरुको सीप क्षमतामा बृद्धि हुनुका साथै आर्थिक रुपमा आत्मनिर्भर भएका हुनेछ ।
- लैङ्गिक उत्तरदायी शासन पद्धतिलाई संस्थागत गरिएको हुनेछ ।

मिति: २०७९/०९/२९
(दशौं नगर सभाबाट पारित)

४

बसन्त कुमार बस्नेत
नगर प्रमुख

नगर प्रमुख

५. नीतिको सिद्धान्तहरू:

सकारात्मक सोच : सकारात्मक सोच भएमा हरेक तह र क्षेत्रमा रूपान्तरण सम्भव छ र आफैबाट सुरुवात गर्न सकिन्छ भन्ने सिद्धान्तबाट निर्देशित भई योजना तयार गरिएको छ ।

- * अविभेद (Non-discrimination)
- * समता (Equity)
- * कसैलाई पनि पछाडि नपार्ने (No one leave behind)
- * शून्य सहनशीलता (Zero tolerance)
- * गोपनीयताको अधिकार (Rights to Privacy)
- * समान सहभागिता (Meaningful participation)
- * पीडित/प्रभावितको संरक्षण (Security and Protection of the victims/survivors)
- * न्यायमा पहुँच बढाउने (Access to justics)
- * साझेदारिता र सहकार्य (Partnership and collaboration)

६. लैंगिक संवेदनशिल नीति तथा योजना निर्माण प्रक्रिया

- नगरपालिकाका प्रमुख, उपप्रमुख, कार्यपालिका सदस्य लगाएत वडा सदस्यहरू तथा कर्मचारीहरूको सहभागितामा सहभागितात्मक रूपमा विभिन्न चरणमा सम्पन्न बैठक तथा परामर्शको सुझाव,
- नगरपालिकाका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरूको सहभागितामा लैंगिक नीतिको आवश्यकता सम्बन्धी गरिएको कार्यशाला बाट प्राप्त निष्कर्ष तथा अनौपचारिक छलफलमा आएका सुझावहरू,
- राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय तहमा सरकारद्वारा गरिएका मानव अधिकार प्रतिका प्रतिबद्धताहरूको अध्ययन, संघीय एवं प्रादेशिक सरकारद्वारा तयार गरिएको पाँच वर्षे आवधिक योजना, दीगो विकास लक्ष्यप्राप्तीका लागि नेपाल सरकारद्वारा तयार गरिएका सूचक, महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका सम्बन्धमा CEDAW Committee (2018) ले नेपाल सरकारलाई दिएको सुझाव लगाएतका विभिन्न दस्तावेजहरूको अध्ययन साथै न्यायिक समितिमा र प्रहरीमा रिपोर्टिङ्ग भएका महिला हिंसाको घटनाको विश्लेषण, विभिन्न श्रोतबाट प्राप्त अनुभव एवं ज्ञानलाई समेट्दै यो लैंगिक संवेदनशिल योजनाको खाका तयार गरिएको हो ।

मिति: २०७९/०९/२९
(दशौं नगर सभाबाट पारित)

५

बसन्त कुमार बस्नेत
नगर प्रमुख

नगर प्रमुख

७. त्रियुगा नगरपालिकाको दीर्घकालीन सोच (Vision) :

'स्वस्थ, शिक्षित, उद्यमशील हाम्रो सहर: समुन्नत, समावेशी, समृद्ध त्रियुगा नगर'

आवधिक योजना , सामाजिक विकास ६.८ लैंगिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण.....

उप-क्षेत्रगत उद्देश्य: महिला, सीमान्तीकृत, पछाडिपारिएका समूहलाई आर्थिक, सामाजिक तथा राजनीतिक सशक्तिकरणका माध्यमद्वारा विकासको मूल प्रवाहमा ल्याई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई सुनिश्चित गर्दै समाजमा समानता तथा सामाजिक न्याय कायम गर्ने ।

८. लैङ्गिक समानता नीतिको दूरदृष्टि:

लैङ्गिक समानता र सामाजिक न्याय सहितको नगरपालिका निर्माण ।

९ लैङ्गिक समानता हासिल गर्ने लक्ष्य:

सामाजिक, आर्थिक, राजनीतिक अवसरहरुमा महिलाको समान सहभागिता सुनिश्चित गरी लैङ्गिक समानता कायम गर्न लैङ्गिक हिंसा अन्त्य र हिंसा प्रभावितले सबै खाले सहयोग प्राप्त गर्ने अधिकार सुनिश्चित गर्ने ।

१०. उद्देश्य:

१. पछाडिपारिएका समूहहरुको सामाजिक, आर्थिक तथा राजनीतिक सशक्तिकरणका लागि सहजिकरण गर्दा महिलाको अवस्थालाई विशेष ख्याल गर्दै महिलाहरुको समानताको अधिकार सुनिश्चित गर्ने ।
२. लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा, भेदभाव अन्त्य गर्ने ।
३. महिलाहरुको आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक श्रोत र अवसरमा वृद्धि गर्दै निर्णायकतहमा महिलाको सार्थक र समान पहुँच बढाउने ।
४. आधारभूत अधिकारहरु सुनिश्चित गर्ने आधार तयार गर्दै महिला, बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुको सहभागिता र अधिकार सुनिश्चित गरी सामाजिक सुरक्षाको ब्यवस्था गर्ने ।

११. नीतिहरु:

- सबै प्रकारको लैङ्गिक विभेद अन्त्य गरी पालिका भित्रका सबै महिलाले सम्मानीत जीवन जिउन सक्ने वातावरण सुनिश्चित गरिनेछ ।
- लैङ्गिक समानताको लक्ष्य प्राप्त गर्न लैङ्गिक उत्तरदायी शासन पद्धतीलाई संस्थागत गरिनेछ ।
- दिगो विकास र आर्थिक समृद्धिका लागि महिलाको समान अवसर, नेतृत्वदायी भूमिकाका साथै विकासका सम्पूर्ण प्रतिफल र लाभ उपभोगमा महिलाको समान अधिकार सुनिश्चित गर्ने नीतिगत ब्यवस्था गरिनेछ ।
- समाजमा रहेका कुरीतीजन्य तथा हानिकारक परम्परागत अभ्यासहरुका कारण महिला तथा बालिकाहरुले भोग्नु परेका दुर्व्यवहार तथा हिंसा अन्त्य गर्ने नीतिगत ब्यवस्था गरिनेछ ।
- हिंसा पिडित र प्रभावित महिलाहरुको लागि सहयोगी संयन्त्रको विकास गरिनेछ ।

मिति: २०७९/०९/२९
(दशौं नगर सभाबाट पारित)

६

बसन्त कुमार बस्नेत
नगर प्रमुख

नगर प्रमुख

१२. रणनीतिहरू :

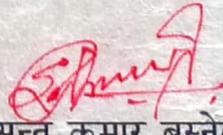
- लैङ्गिक हिंसाविरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गर्दै सामाजिक भेदभाव र बहिष्करण अन्त्यका लागि निरोधात्मक, प्रवर्धनात्मक र संरक्षणात्मक उपायहरू अवलम्बन गर्ने ।
- नीति निर्माण, कार्यक्रम कार्यान्वयनमा महिलाको समानुपातिक अर्थपूर्ण प्रतिनिधित्व सुनिश्चित हुने एवं प्रतिफलमा समान अधिकार लागू हुने नीति अवलम्बन गर्ने ।
- नगरपालिकाले तयार गर्ने सम्पूर्ण नीतिगत र कानूनी दस्तावेजहरूलाई लैङ्गिक संवेदनशील बनाउनुका साथै महिलाहरू सम्मानित भएर बाँच्न सक्ने आधार तयार गर्ने ।
- कानून निर्माण गर्ने संयन्त्रहरू र कार्यान्वयन गर्ने निकायहरूलाई लैङ्गिक संवेदनशील बनाउन सहजिकरण गर्ने ।
- लैङ्गिक हिंसाका जोखिम कम गर्न समुदायहरूमा वडा सदस्यहरूको अगुवाईमा महिला, युवा तथा निगरानी समूहहरू गठन, सुदृढीकरण तथा परिचालन गर्ने ।
- हानीकारक परम्परागत अभ्यासहरू, विभेदपूर्ण सामाजिक मूल्यमान्यता एवं महिलालाई हेर्ने विभेदपूर्ण दृष्टिकोणको अन्त्य गर्न “परिवर्तन सम्भव छ आफू बाटै सुरु गरौं” जस्ता अभियान सञ्चालन गर्ने ।
- लैङ्गिक तथा समावेशिता सम्बन्धी खण्डीकृत तथ्याङ्क (Disaggregated data) संकलन, विश्लेषण र नियमित रूपमा अद्यावधिक गर्दै समस्या सम्बोधनको लागि नयाँ रणनीति योजना तय गर्ने ।
- नगरपालिकाको योजना तथा कार्यक्रमहरू लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण केन्द्रित गरी तर्जुमा गर्दा स्थानीय सरकारले नगरवासी, संजाल, संस्थाहरू संगको समन्वय र सहकार्यमा काम गर्ने ।
- लैङ्गिक संवेदनशील बजेट र लैङ्गिक बजेट परीक्षण प्रणाली अवलम्बन गर्ने ।
- सबै प्रकारका हिंसा न्यूनीकरण गर्न युवा, पुरुष एवं परिवारको नेतृत्वसंगको साभेदारी र सामुहिक परिचालनमा ध्यान दिनुका साथै किशोर-किशोरी, युवा तथा महिलाहरूको सशक्तिकरणका लागि सहजिकरण गर्ने ।
- हाल स्थापित भूमिकामा परिवर्तन ल्याउनसक्ने योजनाहरूको छनौट गरी नयाँ रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्ने ।

१३. रणनीतिक क्षेत्र (Strategic Theme) : माथि उल्लेखित परिणाम प्राप्त गर्न निम्न रणनीतिक क्षेत्रमा प्राथमिकताका साथ काम गरिनेछ ।

- * नेतृत्वलाई बलियो बनाउन (strengthening leadership)
- * क्षमता विकास (increasing capacity)
- * सहि र रुपान्तरणकारी सूचना प्रवाह (communicating key message)

मिति: २०७९/०९/२९
(दशौं नगर सभाबाट पारित)

७

बसन्त कुमार बस्नेत
नगर प्रमुख
नगर प्रमुख

* तथ्य/प्रमाण संकलन गर्दै यिनमा आधारित पैरवी /सहयोग/कार्यान्वयन (building the evidences)

१४. रणनीतिले स्थापित गर्न खोजेको परिवर्तनमुखी लक्ष्यहरु :

- सहकार्यमा आधारित नेतृत्व
- संस्थागत रुपान्तरण
- सामुदायिक परिवर्तन
- आवश्यक सहकार्य/सहयोग
- अभियानको निरन्तरता

१५. गतिविधिहरु

<p>१. सबै प्रकारको लैङ्गिक विभेद अन्त्य गरी नगरपालिका भित्रका सबै महिलाले सम्मानित जीवन जिउन सक्ने वातावरण सुनिश्चिताका गर्न गरिने क्रियाकलाप ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> - समाजमा विद्यमान सबै प्रकारका लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गर्ने । - लैङ्गिक हिंसा मुक्त नगरपालिका घोषणा गर्न सुचकहरु तयार गर्ने । - लैङ्गिक समानता आचार संहिता निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने । - लैङ्गिकमैत्री शब्द शब्दावलीको प्रयोग गर्ने । - संचार माध्यमहरुमा क्रियाशील पत्रकारहरुको लैङ्गिक समानताको दृष्टिकोणबाट क्षमता विकास गर्ने । - सार्वजनिक तथा निजी क्षेत्रका कार्यस्थलमा महिला र बालिका माथि हुने भेदभावजन्य व्यवहारलाई निषेध गरी सुरक्षित वातावरण निर्माण गर्ने । - यौन दुर्व्यवहार विरुद्धको कानूनका बारेमा जानकारी गराउने । साथै सार्वजनिक यातायातका सवारी साधनहरु लैङ्गिकमैत्री बनाउन व्यवसायीहरूसंग छलफल गर्ने । - महिला अधिकार तथा मानव अधिकारको क्षेत्रमा क्रियाशील अधिकारकर्मी तथा समुदायका महिलाहरुको प्रत्यक्ष सहभागितामा लैङ्गिक दृष्टिकोणले अत्यावश्यक ठानिएका योजनाहरुलाई प्राथमिकतामा राख्ने । - होटेल, व्यवसाय संचालकहरूसँग कार्यस्थलमा हुने यौन दूर्व्यवहार नियन्त्रण सम्बन्धी संवाद र अन्तरकृया गरी सुरक्षित, मर्यादित तथा सम्मानित कार्यस्थल निर्माण गर्ने । - महिलाहरुलाई आत्मनिर्भर बनाउन सीप क्षमता अभिवृद्धि गर्ने गतिविधि संचालन गर्ने महिला सशक्तिकरणका लागि टोल वडा देखि नै सोच तथा ब्यवहारमा परिवर्तन गर्ने विभिन्न सूचना तथा शिक्षामूलक गतिविधिहरु संचालन गर्ने । - मातृमृत्युदर, बाल मृत्युदर घटाउन कार्यक्रम गर्ने साथै सुरक्षित मातृत्व सेवालालाई प्रभावकारी बनाउन निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्ने ।
---	---

मिति: २०७९/०९/२९

(दशौं नगर सभाबाट पारित)

५

बसन्त कुमार बस्नेत

नगर प्रमुख

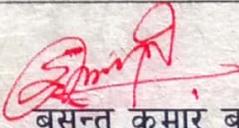
नगर प्रमुख

त्रिभुवा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
गाइघाट, उदयपुर
कोशी प्रदेश, नेपाल
२०७३

	<ul style="list-style-type: none"> - Birthing centre मा लैङ्गिकमैत्री व्यवस्थापन गर्ने । गर्भवती जाँच गर्न आउँदा श्रीमतीलाई श्रीमानले लिएर संगै आउन थप प्रोत्साहन गर्ने, आउँदा जोडिलाई नै संगै राखेर बच्चाको स्याहार कसरी गर्ने अभिमुखीकरण गर्दै ४ पटक सम्म संगै आउने जोडिलाई थप भत्ता दिने स्किम ल्याउन सकिने । - अपाङ्गता भएका महिला माथि हुन सक्ने हिंसाको अन्त्य गर्दै आत्मनिर्भर बनाउन रोजगारी, स्वरोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने । - वर्षको १ पटक पालिका भरीका सक्रिय महिलाहरुको सहभागितामा महिला अधिकारका नयाँ मुद्दाहरुको पहिचान एवं आवश्यकता अनुरूपको क्षमता विकास कार्यक्रम राख्ने । - नव विवाहित जोडि विवाह दर्ता गर्न आउँदा सकारात्मक सम्बन्ध विस्तारका लागि नगरपालिकाबाट परामर्श गर्ने व्यवस्था मिलाउने । - अनौपचारिक क्षेत्रमा काम गर्ने श्रमिक महिलाहरुलाई पंजिकरण गर्ने तथा सामाजिक सुरक्षाको दायरामा ल्याउने प्रक्रियागत कार्यको थालनी गर्ने ।
<p>२. लैङ्गिक समानताको लक्ष्य प्राप्त गर्न लैंगिक उत्तरदायी शासन पद्धतिलाई संस्थागत गर्न गर्ने क्रियाकलापहरु ।</p>	<p>योजना, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रकृत्यामा समान सहभागितालाई अनिवार्य गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> - नीति निर्माण तथा योजना तर्जुमाको प्रकृत्यामा संलग्न रहने सबै जनप्रतिनिधि तथा सरोकारवालालाई लैङ्गिक सम्वेदशीलता, लैङ्गिक रुपान्तरण र लैङ्गिक उत्तरदायी प्रकृत्याबारे अभिमुखीकरण गर्ने । - नगर आवधिक ५ वर्षे योजना तर्जुमा गर्दा लैङ्गिक संवेदनशिल बनाउने । - नीतिहरु, कार्यविधि तथा रणनीति तयार गरी (प्रजनन स्वास्थ्य, लैङ्गिक समानता नीति, सामाजिक सुरक्षा नीति) प्रभावकारी कार्यान्वयनमा ल्याउने । - पालिका भित्र Gender Focal person तोक्ने - नगरपालिकाबाट निर्मित विभिन्न नीति कानून, योजना र कार्यक्रमहरुलाई लैङ्गिक संवेदनशीलता र लैङ्गिक हिंसा निवारणका दृष्टिकोणबाट पुनरावलोकन गरि समायोजनका लागि मापदण्ड तयार गरी लागू गर्ने । - लैङ्गिक उत्तरदायी शासन पद्धतिलाई परिणाममूखी बनाउन संयन्त्रहरु गठन गर्ने (हरेक टोल विकास संस्थामा लैङ्गिक सचेतीकरण र अवस्था पहिचानका लागि समिति निर्माण गर्ने) - लैङ्गिक हिंसामुक्त नगरका लागि आवश्यक संरचनाहरु (लैङ्गिक हिंसामुक्त समन्वय समिति, अनुगमन समिति जस्ता संरचनाहरु) कार्यविधि मार्फत व्यवस्थित गर्ने । - लैङ्गिक उत्तरदायी शासन पद्धती कार्यान्वयन भए नभएको जानकारी लिन लैङ्गिक परीक्षण गर्ने पद्धती अपनाउने । - लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरणको लागि बजेट विनियोजन र कार्यान्वयन गर्ने परिपाटि बसाल्न नीतिगत व्यवस्था गर्ने ।

मिति: २०७९/०९/२९
(दशौं नगर सभाबाट पारित)

९

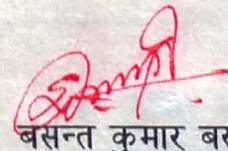

बसन्त कुमार बस्नेत
नगर प्रमुख

नगर प्रमुख

	<ul style="list-style-type: none"> - दिगो विकास लक्ष्य अनुसार लैङ्गिक सूचकहरूलाई परिभाषित गरी वर्गिकृत सूचना संकलन, विश्लेषण तथा उपयोग गर्ने प्रणालीको विकास गर्ने । - महिलाहरूको नेतृत्वदायी भूमिकालाई अझ बढि प्रभावकारी बनाउन साम्केदार संस्थाहरू मार्फत महिलाका लागि सामाजिक राजनीतिक सशक्तिकरण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने । - नागरिक सहायता कक्षको स्थापना तथा प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्ने । - नगरपालिका भित्रका हरेक निकायबाट दिइने सुविधाहरू लैङ्गिकमैत्री बनाउने । - जनप्रतिनिधिहरूको शासकीय क्षमता अभिवृद्धि (लैङ्गिक शासन पद्धतिलाई ब्यवस्थित गर्न) मा जोड दिने । - नगरपालिका भित्रका सबै संयन्त्रहरू महिला मैत्री बनाउने । (शिशुस्याहार केन्द्र, कर्मचारी भर्ना गर्दा महिलालाई प्राथमिकता) - नगरपालिका भित्र निर्माण गरिने भौतिक संरचनाहरू लैङ्गिकमैत्री (बालबालिका, महिला, अपांगता, जेष्ठ नागरिक मैत्री) बनाउने । कार्यक्रमहरूको अनुगमन र मूल्याङ्कन दृष्टिकोणबाट गर्ने ।
<p>३. दिगो विकास र आर्थिक समृद्धिकालागि महिलाको समान अवसर, नेतृत्वदायी भूमिकाका साथै समान प्रतिफल र लाभ उपभोगमा महिलाको अधिकार सुनिश्चिताका लागि गरिने क्रियाकलापहरू ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> - हरेक क्षेत्रमा कम्तीमा ३३ प्रतिशत महिला सहभागिता अनिवार्य गर्ने । (हरेक उपभोक्ता समिति समुह संरचनामा पदाधिकारी सहित अर्थपूर्ण प्रतिनिधित्वको व्यवस्था) - सामुहिक उद्यमी महिला कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्ने । महिला उद्यमीहरूले संचालन गरेका उद्योग, ब्यवसायहरूलाई विशेष प्राथमिकता, अनुदानको व्यवस्था साथै महिलाको नाममा दर्ता गर्ने उद्योगलाई राजस्वमा बढि छुट गर्ने नीतिको अबलम्बन र महिला उद्यमीद्वारा उत्पादित बस्तुको बजारिकरणका लागि सहजिकरण गर्ने । - रोजगारीका विकल्पहरू पहिचान र स्वरोजगार सम्बन्धी कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्ने । - एकल, विधवा, तथा आर्थिक रूपले विपन्न (एकलै परिवार पाल्नुपर्ने) महिलाहरूको सामाजिक सुरक्षा, रोजगारी तथा उद्यम सिर्जना गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिने । - प्राविधिक तथा अन्य क्षेत्रहरूमा (जस्तै बिद्युत वाएरिड, प्लम्बिड, सवारी वर्कसप, भवन तथा सडक निर्माणको कार्य) महिला तथा यौनिक अल्पसंख्यकलाई अवसर दिने तथा कार्यगर्ने दुबैलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ । - समान कामको समान ज्यालालाई अनिवार्य गर्ने । - स्थानीय सरकारले गर्ने करार नियुक्ति तथा स्थायी पदपूर्तीमा ५० प्रतिशत महिला (जसमा हिंसा पिडितलाई प्राथमिकता) अनिवार्य गरिनेछ, तथा संख्याको आधारमा यौनिक अल्पसंख्यकलाई पनि प्राथमिकता दिने । - नगर प्रहरीमा ५० प्रतिशत महिला प्रहरी रहने गरी नीतिगत ब्यवस्था गर्ने ।

मिति: २०७९/०९/२९
(दशौं नगर सभाबाट पारित)

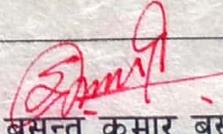
१०

बसन्त कुमार बस्नेत
नगर प्रमुख
विपना नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
गाइघाट, इन्द्रपुर
कोशी प्रदेश, नेपाल
२०७३

	<ul style="list-style-type: none"> - नीजि सम्पत्तिको स्वामित्व श्रीमान् श्रीमती दुवैको संयुक्त रहने गरी लालपुर्जाको व्यवस्थालाई अनिवार्य गर्ने । - कृषि, पशुपालन, फलफूल, तरकारी, मौरीपालन लगाएतका व्यवसायिक क्षेत्रलाई आधुनिकीकरण गर्दै महिलाको सुरक्षित र समान पहुँच बढाउने नीतिगत व्यवस्था गर्ने । - महिला संलग्न रहने घरेलु कामकाज र हेरचाह कार्यको आर्थिक मूल्य कायम हुने गरी आर्थिक गणना गर्ने कार्यलाई प्रक्रियागत रुपमा स्थानीय सरकाले अगाडि बढाउने । - महिला, दलित, सिमान्तकृतको लागि छुट्टयाइएको बजेट सोही समुहको स्तरोन्नति, सशक्तिकरण, नेतृत्व विकासका लागि खर्च गर्ने । - किशोरीहरूलाई प्राविधिक क्षेत्रमा आउन प्रोत्साहन गर्दै कृषि जेटिए, ग्रामिण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता, स्वास्थ्य क्षेत्रमा छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी परिचालन गर्ने ।
<p>४. समाजमा रहेका कुरीतीजन्य तथा हानिकारक परम्परागत अभ्यासहरूका कारण महिला तथा बालिकाहरूले भोग्नु परेका दुर्व्यवहार तथा हिंसा अन्त्य गर्न गरिने क्रियाकलापहरू</p>	<ul style="list-style-type: none"> - कुरीतीजन्य तथा रुढिवादि परम्परा, संस्कार परिवर्तन तथा लैङ्गिक हिंसा अन्त्यका लागि समुदायका अगुवा महिला, पुरुष, युवाहरू बिच अन्तरक्रिया, बहस, छलफल चलाउनुका साथै कानूनी शिक्षाका सूचना सामग्री बनाई अनुशिक्षण गर्ने, प्रचारप्रसार गर्ने । - महिला सदस्यहरूको नेतृत्वमा हरेक वडाका टोल टोलमा समूह गठन (महिला, युवा, किशोर किशोरी समूह गठन तथा परिचालन) गरी उनिहरूलाई विषयगत रुपमा तालिम दिई लैङ्गिक भूमिका रूपान्तरण, सोच र व्यवहारमा परिवर्तनका लागि उनिहरूलाई नै स्वयं जिम्मेवार बनाउँदै परिचालन गर्ने । - शिक्षकहरूलाई तालिम दिई विद्यालयमा लैङ्गिक विभेद, बाल विवाह, यौन हिंसा तथा यौन दुर्व्यवहार लगतका विषयमा छात्रछात्राहरूलाई सुसूचित गर्न हप्तामा कम्तिमा एउटा कक्षा अनिवार्य रुपमा लिने व्यवस्था मिलाउने । - - ब्यक्ति, परिवार, धार्मिक गुरु, अगुवा, शिक्षक, युवाहरू, टोल विकास समितिहरूलाई महिला अधिकार, लैङ्गिक समानताको सवालमा सुसूचित गराउँदै लैङ्गिक हिंसा न्यूनिकरणमा सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्न प्रोत्साहन गर्ने । - हिंसा विरुद्ध समूह, समुदाय, न्यायिक समिति, अन्य कानून कार्यान्वयन गर्ने निकायको भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउने । - हिंसा नियन्त्रण गर्न कर्तव्यबोध नगर्ने, लापरवाहि गर्ने, पिडकको संरक्षण गर्ने, सबैलाई कानूनी दायराभित्र ल्याउनुका साथै सामाजिक रुपले बहिस्कार गर्ने । - शिक्षक, राजनीतिक दल, नागरिक समाज, प्रहरी, पत्रकार लगाएत सरोकारवाला र स्थानीय सरकारबीच समय समयमा सार्वजनिक बहस एवं सम्वादका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - सार्वजनिक धार्मिक कार्यक्रमहरूमा महिला पण्डितहरूलाई सम्मान गर्ने । - घरेलु कामकाज, हेरचाह कार्य, अभिभावकीय भूमिका लगाएत पुनरउत्पादनका क्रियाकलापमा महिला र पुरुषको समान भूमिका दायित्व बोध गराउने गरी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गर्ने । (श्रीमान् श्रीमतिलाई संगै राखेर सुसूचित गर्ने)

मिति: २०७९/०९/२९
(दशौं नगर सभाबाट पारित)

११

बसन्त कुमार बस्नेत
नगर प्रमुख
नगर प्रमुख
२०७९

	<ul style="list-style-type: none"> - सबै तहका विद्यालय शिक्षामा लैङ्गिक समानता विषयलाई अनिवार्य समावेश गरी पाठ्यक्रममा परिमार्जन गर्ने । - हरेक विद्यालयमा एउटा इमरजेन्सी कोठा (अष्टेरो पर्दा आराम गर्ने, शौचालय, धारा लैङ्गिक मैत्री बनाउन अनिवार्य गर्ने । साथै हरेक विद्यालयहरूमा निःशुल्क शेनेटरी प्याड उपलब्ध गराउनुका साथै ब्यबस्थापनमा ध्यान दिने । - महिलाहरूको आङ्ग खस्ने तथा प्रसव फिस्टुलाको समस्या सम्बोधनका लागि सुचनामूलक कार्यक्रम सहित हरेक वडामा शिविर संचालन (शिविरको समयमा महिलाहरूको स्वास्थ्यलाई प्रभावपाने तत्व, अधिकारको बारेमा सुचना प्रवाह गर्ने) - किशोरी, गर्भवती र सुत्केरी महिलाको पोषण सम्बन्धी आवश्यकतालाई पुरा गर्ने कार्यक्रम ल्याउने - समाजमा छोरा र छोरीको समान मान्यता स्थापित गर्न छोरी छोरी हुने दम्पतिलाई प्रोत्सान गर्न सम्मान गर्ने । - महिलाको प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारको बारेमा समुदायमा सुसूचित गराउन महिला स्वास्थ्य परामर्शकर्ताको विकास, परिचालन र सेवालाई निरन्तरता दिने । - सामाजिक संजाल, विद्युतीय अपराध (Social network, face book, cyber crime) को बारेमा किशोरकिशोरी, युवा तथा महिलाहरूलाई सुसूचित गर्ने । नगरपालिका सबै वडा स्तरमा के कस्ता विद्यमान हिंसा छन् त्यस बाट के कस्तो असर परिरहेको छ, को बढि जोखिममा छन् लगाएतका सवालमा अध्ययन गरी स्थिति विश्लेषण गर्ने र सोको आधारमा योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा लाने ।
<p>५. हिंसा पिडित र प्रभावित महिला र बालिकाहरूको लागि सहज एवं पहुँचयुक्त सहयोगी संयन्त्रको विकास गर्न गरिने क्रियाकलापहरु ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> - न्यायिक समितिलाई सशक्त बनाउँदै ब्यबस्थित इजलाश तयार गर्ने । - मध्यस्थकर्ताहरूमा लैङ्गिक संवेदनशिलता बृद्धिको लागि तालिमको ब्यबस्था गर्ने । - संघीय र प्रदेश सरकारले निर्माण गरेका मापदण्ड र निर्देशिकालाई आधार बनाई स्थानीय सरकाले एकिकृत सेवा संचालनका लागि मापदण्ड र निर्देशिका तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने । - उजुरी ब्यबस्थालाई सहज र प्रभावकारी बनाउन हेलपलाइन फोनको ब्यबस्था गर्ने । - हरेक वडामा मनोविमर्शकर्ताको नीतिगत ब्यबस्था गरी कार्यान्वयन गर्न पहल गर्ने (मनोविमर्शकर्ताको विकास तथा ब्यबस्थापन) - हिंसा पिडित/प्रभावितले निःशुल्क कानूनी सेवा संगै सामाजिक न्याय पाउने सहयोगी संयन्त्रको विकास गर्ने । - निःशुल्क स्वास्थ्य उपचार । - हिंसा पिडित र प्रभावित महिलाहरूको लागि उचित सुरक्षावासको ब्यबस्था । - हिंसा प्रभावितका लागि आकस्मिक कोष स्थापना र परिचालन ।

मिति: २०७९/०९/२९
(दशौं नगर सभाबाट पारित)

१२

बसन्त कुमार बस्नेत
नगर प्रमुख

नगर प्रमुख

<ul style="list-style-type: none">
- लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धिका घटनालाई समाज मै दवावपूर्वक मिलाउने पद्धतीलाई निरुत्साहित गर्ने ।
- नगर भित्र शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक वा स्वास्थ्य चौकीमा एकद्वार संकट ब्यबस्थापन प्रणालीलाई सुचारु गर्न पहल गर्ने ।
- हिंसा प्रभावितहरुलाई आत्मनिर्भर बनाउन सीप, क्षमता अभिवृद्धि र आर्थिक अनुदानमा ध्यान दिने (सामुहिक तरकारी खेती, ब्यवसायिक सीप विकास, ब्यवसाय संचालन) ।
- हिंसा प्रभावित बालिकाहरुको लागि १२ कक्षा सम्म पढ्न पाउने ब्यबस्थालाई सुनिश्चित गर्ने ।
- हिंसा प्रभावित परिवर्तनका बाहक भएर काम गर्ने वातावरण तयार गर्नुका साथै क्षमता विकासमा सहजिकरण गर्ने ।
- लैङ्गिक हिंसा न्यूनिकरणका लागि घर, पारिवार सुरक्षित बनाउन सचेतनाका अभियान संचालन गर्ने ।
- प्रहरी तथा वकिलहरुलाई लैङ्गिक संवेदनशिल बनाउन तालिम संचालन गर्नुका साथै समय समयमा छलफल तथा अन्तरक्रिया गर्ने ।

मिति: २०७९/०९/२९
(दशौं नगर सभाबाट पारित)

१३

बसन्त कुमार बस्नेत
नगर प्रमुख

नगर प्रमुख

